

SusiLIFE-hankkeen raportti koirien susuojaliivin kokeilusta 2024–2025



Kuvat © SusiLIFE

Mari Lyly, Mari Tikkunen, Juha Tissari, Mikael Luoma, Mikko Jokinen

25.6.2025

*Raportti on toteutettu SusiLIFE-hankkeessa, joka on saanut
rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta*



Tiivistelmä

Tämä raportti esittelee SusiLIFE-hankkeessa vuonna 2024–2025 toteutetun koirien susisuojausliivikokeilun keskeiset tulokset. Liivien testauksen tarkoituksena oli selvittää, miten hyvin teräspiikeillä ja pistosuojakalvolla varustetut liivit soveltuvat erilaisiin suomalaisiin metsästysmuotoihin, maasto-olosuhteisiin ja sääoloihin. Kokeiluun osallistui 200 metsästäjää, joilta tiedusteltiin käyttökokemuksia kolmen verkkokyselyn kautta. Kyselyistä saatu palaute on koottu tähän raporttiin.

Raportti on tuotettu SusiLIFE-hankkeessa, jota toteuttivat Luonnonvarakeskus (koordinaattori), Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri. Hanke sai rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Hanketta rahoittivat lisäksi maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö ja toteuttavat organisaatiot. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry rahoitti kotieläinten suojaamista ja vahinkojen ennaltaehkäisyä koskevia toimenpiteitä. Hanke on täysin vastuussa tuottamastaan sisällöstä. Euroopan komissio tai CINEA eivät ole vastuussa aineistosta tai sen sisältämien tietojen käytöstä.

Sammandrag

Denna rapport presenterar huvudresultaten av testet med vargväst för hundar som genomfördes i VargLIFE-projektet under 2024–2025. Syftet med västtestningen var att fastställa hur väl västarna utrustade med vargstål och skärskyddsfilm lämpar sig för olika finska jakttyper, terrängförhållanden och väderförhållanden. 200 jägare deltog i testet och tillfrågades om sina erfarenheter av användningen genom tre online-enkäter. Feedbacken som inkommit från enkäterna har sammanställts i denna rapport.

Rapporten producerades inom ramen för VargLIFE-projektet, som genomfördes av Naturresursinstitutet (koordinator), Finlands viltcentral, Forststyrelsen, Polisnärheten i Östra Finland och Finlands naturskyddsförbund Nyland. Projektet fick finansiering från Europeiska unionens LIFE-program (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Projektet finansierades också av jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet och genomförandeorganisationerna. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK finansierade åtgärder relaterade till skydd av husdjur och skadeförebyggande verksamhet. Projektet är fullt ansvarigt för det innehåll det producerar. Europeiska kommissionen eller CINEA ansvarar inte för materialet eller användning av innehållet i det.

Summary

This report presents the key results of the trial with vests protecting dogs against wolf attacks, carried out in the LIFE BOREALWOLF project in 2024–2025. The purpose of the vest testing was to determine how well the vests equipped with steel spikes and a puncture protection film are suitable for various Finnish hunting types, terrain conditions and weather conditions. 200 hunters participated in the trial, who were asked about their experiences of use through three online surveys. The feedback received from the surveys has been compiled in this report.

The report has been produced as part of the LIFE BOREALWOLF project, carried out by the Natural Resources Institute Finland (Luke; coordinator), the Finnish Wildlife Agency, Metsähallitus (Parks & Wildlife Finland), the Eastern Finland Police Department and the Uusimaa district of the Finnish Association for Nature Conservation. The project received funding from the EU LIFE programme (LIFE18 NAT/FI/000394). Other financiers were the Ministry of Agriculture and Forestry, the Ministry of the Environment and all implementing organisations. The Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK) funded actions which prevent losses and protect domestic animals. This report has been compiled by the LIFE BOREALWOLF project. The project is fully responsible for the content it has produced. The European Commission or CINEA are not responsible for the material, or the use made of the information contained therein.

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Kokeilun toteutus	5
2.1	Kokeilussa käytetyt liivimallit	5
2.2	Verkkokyselyt	6
2.3	Kokeilussa mukana olleet koirarodut ja metsästysmuodot	6
2.4	Liivien käyttöaktiivisuus kokeilun aikana	7
3	Liivin istuvuus ja materiaali	8
3.1	Liivin puettavuus ja istuvuus	8
3.2	Koirien tottuminen liiviin	9
4	Liivin toimivuus metsästysolosuhteissa	10
4.1	Liivin vaikutus koiran työskentelyyn	10
4.2	Liivinkäytön vaikutus harjoitteluun ja metsästykseseen	11
4.3	Liivin käyttö vedessä	11
4.4	Liivin käyttö talvi- ja lumiolosuhteissa	11
5	Liivin antama suoja sutta ja muita riskitekijöitä vastaan	13
5.1	Suden kohtaamiset ja arvioitu vahinkoriski metsästysalueella	13
5.2	Liivin käytön vaikutus kokemukseen susivahinkoriskistä	13
5.3	Kokemukset liivin antamasta suojasta	13
5.4	Kokemukset teräspiikeistä	14
6	Palaute liiveistä ja kehitysehdotukset	16
6.1	Kokeilun vaikutus mielikuvaan koirien suojaliiveistä	16
6.2	Liivien suositeltavuus ja lähipiirin suhtautuminen	16
6.3	Liivin huoltaminen ja kuluminen	17
6.4	Parannusehdotuksia liivimalleihin	17
6.5	Liivin lunastaminen ja hankintakustannukset	18
7	Johtopäätökset	19

Raporttia on päivitetty 15.8.2025 siten, että kuvan 9 selite on korjattu ja kuvien numeroinnissa olleet virheet korjattu.

1 Johdanto

Suomessa korvataan vuosittain keskimäärin 50 suden aiheuttamaa koiravahinkoa. Poronhoitoalueen ulkopuolella koirat muodostavatkin euromääräisesti merkittävimmän osan susien aiheuttamista vahingoista. Vaikka sudet vahingoittavat myös pihakoiria, suurin osa hyökkäyksistä tapahtuu metsästyskoirille näiden työskennellessä vapaana riistan perässä.

Suden hyökkäyksen kohteeksi joutuneiden koirien määrä on pieni suhteessa niihin kymmeniin tuhansiin koiriin, jotka liikkuvat metsissä syksyisin. Riski vahingosta koskettaa kuitenkin merkittävää osaa koirista omistajineen, ja pelko suden hyökkäyksestä rajoittaa usein metsästystä sekä harjoittelu- ja koetoimintaa heikentäen samalla myös koiraharrastuksen mielekkyyttä.

Itsenäisesti työskentelevän metsästyskoiran suojaamiseen susilta ei ole olemassa täysin varmaan keinoa. Paras keino on pyrkiä selvittämään susien sijainti metsästysalueella ja näin välttämään koiran ja suden kohtaaminen. Moni metsästäjä tarkistaa alueensa susihavainnot ennen koiran irti laskua. Myös ihmisen läsnäolo työskentelevän koiran lähellä tuo yleensä lisäturvaa. Monilla koirilla on käytössään GPS-panta, jonka avulla niiden liikkeitä voidaan seurata reaaliaikaisesti ja pysytellä koiran lähellä.

Koirille on saatavilla erilaisia susisuojaaliivejä, mutta niiden käyttö ei ole yleistynyt Suomessa. Osasyynä lienee, että liivejä on pidetty kuumina ja koiran liikkumista rajoittavina, ja ne voivat myös olla verrattain kalliita. Suojaaliivien materiaalit ja ominaisuudet ovat kuitenkin vuosien saatossa kehittyneet, ja muun muassa Ruotsissa niiden käyttöä metsästyskoirilla suositellaan. Siellä tehokkaimmin suojaavina pidetään teräspiikeillä varustettuja liivimalleja. Piikit aiheuttavat sudelle kipua sen purressa koiraa ja saavat sen luopumaan hyökkäyksestä. Lisäksi liivin pistonkestävä suojamateriaali estää suden puremaa läpäisemästä koiran ihoa. Näiden kokemusten perusteella suojaaliivien uskotaan tarjoavan apua metsästyskoirien suojaamiseen myös Suomessa, ja niiden käytön toivotaan yleistyvän. Tämän vuoksi SusiLIFE-hanke toteutti suojaaliivien kokeilun metsästyskaudella 2024–2025. Yksi hankkeen keskeisistä tavoitteista oli parantaa metsästyskoirien turvallisuutta.



2 Kokeilun toteutus

Vuonna 2024 käynnistetyssä kokeilussa hankittiin Dogtech One Gen2 ja Genzo Wolf -suisuojaliivejä metsästyskoirien käyttöön. Molemmissa liivimalleissa on viiltosuoja ja irrotettavat teräspiikit. ja niistä molemmat ovat käytössä Ruotsissa, missä niistä on saatu hyviä kokemuksia.

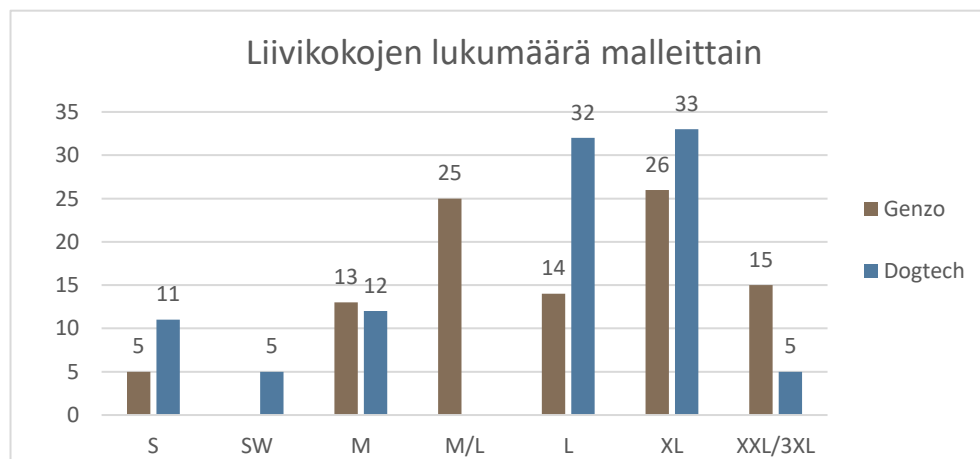
Suojaliivikokeiluun haettiin osallistujia avoimella haulla 22.5.–16.6.2024. Hakemuksia saatiin kaikkiaan 281, ja näistä valittiin 200 metsästäjää käyttämään liiviä koirallaan 1.8.2024–28.2.2025. Valinnoissa painotettiin metsästysaktiivisuutta, susivahingonriskiä metsästysalueella ja testaajien alueellista kattavuutta. Susivahingonriskiä arvioitiin susihavaintojen sekä aiemmin alueella sattuneiden koiravahinkojen perusteella. Lisäksi mukaan haluttiin laajasti eri koirarotuja ja metsästysmuotoja.

Kokeilun tarkoituksena oli selvittää, soveltuvatko piikein varustetut suisuojaliivit Suomen olosuhteisiin ja käytetyille metsästyskoiraroduille. Kokeilun tavoitteena oli myös lisätä metsästäjien tietoisuutta suisuojaliiveistä ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista suden aiheuttamien koiravahinkojen ehkäisyssä. **Kokeilun tarkoituksena ei ollut asettaa koiria alttiiksi petovahingolle. Osallistujia kehoitettiin toimimaan suojaliivin kanssa siten, kuin he tavallisesti metsästyksen ja harjoittelun yhteydessä toimivat.**

Kokeiluun mukaan lähteneiden koiranomistajien kanssa laadittiin sopimus. Kokeiluun osallistuvat henkilöt sitoutuivat vastaamaan testijakson aikana kolmeen käyttökokemusta kartoittavaan kyselyyn. Kokeilujakson päätyttyä 28.2.2025 osallistujilla oli mahdollisuus lunastaa liivi itselleen maksamalla 20 % liivin hankintahinnasta.

2.1 Kokeilussa käytetyt liivimallit

Molemmista kokeilussa käytetyistä liiveistä oli saatavilla kuutta eri kokoa. Dogtechin One Gen2 -liiveissä suositeltu rinnan ympärysmitta koiralle on melko joustava (noin 10–12 cm liivin koosta riippuen). Pienille mutta leveärunkoisille koirille on lisäksi saatavilla SW-koko. Liivin pinta on Cordura-polyesteriä, ja siihen on saatavilla erillisenä moduulina pistosuojan antava, liivin sisään puettava kuitukangas, sekä teräksestä valmistetut piikit, jotka asennetaan liivissä selän päällä sijaitseviin kiinnikkeisiin.



Kuva 1 Suojaliivimallien ja -kokojen käyttäjämäärät kokeilun lopussa. SW-kokoa oli saatavilla ainoastaan Dogtechin liivistä ja M/L-koko ainoastaan Genzon liivistä.

Genzon Wolf-liiveissä rinnan ympärysmitta porrastuu 4–5 cm välein eri kokojen välillä. Suurin osa liivikokoa vaihtaneista päätyi alkuperäistä suurempaan liiviin. Suurimpia liivikokoja (L–XXL) käytti liki kaksi kolmasosaa testaajista (125; Kuva 1). Liivin pintakangas on kaksivärinen, mikä helpottaa koiran asennon tunnistamista maastossa. Pistosuoja on toteutettu kolmikerroksisella UHMWPE-kalvolla. Teräspiikit asennetaan selkälän molemmin puolin, ja selän päällä on tasku GPS-tutkaa varten. Liivin suojaus ulottuu myös kaulan alueelle.



2.2 Verkkokyselyt

Kokeilujakson aikana osallistujille lähetettiin kolme kyselyä (30.9., 13.12. ja 19.2.) sähköpostitse Surveypal-järjestelmän kautta. Raportissa viitataan kyselyihin 1–3 käyttäen lyhenteitä K1, K2 ja K3. Suurin osa osallistujista vastasi kyselyihin pian niiden julkaisun jälkeen: ensimmäisen kuukauden aikana K1:een vastasi 83 % kaikista vastaajista, K2:een 90 % ja K3:een 100 %.

Kyselyissä kerättiin taustatietojen lisäksi näkemyksiä koiran tottumisesta liiviin, liivin ominaisuuksista sekä sen mahdollisista vaikutuksista koiran työskentelyyn. Lisäksi osallistujilta kysyttiin kehitysideoita liivien jatkokehitystä varten. Osa kysymyksistä toistui kaikissa kyselyissä, kun taas osa esitettiin vain kerran. Kysymysten toistuvuudella haluttiin selvittää, muuttuuko osallistujien käsitys suojaliiveistä kokeilun aikana saatujen käyttökokemusten vuoksi.

Liivikohtaisissa vastaajamäärissä oli kyselyiden välillä hienoista vaihtelua, koska yksittäiset osallistajat vaihtoivat liivikoosta tai -valmistajasta toiseen löytääkseen koiralle paremmin istuvan suojaliivin. Kolmea kokeiluun ilmoittautuneita ei koskaan tavoitettu vastaanottamaan liiviä ja kokeilun aloittaneista testaaajista viisi jätti kokeilun kesken. Syynä keskeyttämiseen mainittiin mm. oma tai koiran loukkaantuminen tai liivin huono istuvuus. Yksi valituista koki susivahinkoriskin liian suureksi, minkä takia koiraa ei käytetty metsästyskaudella lainkaan. Muutama kokeiluun valittu jättäytyi pois aloittamatta kyselyihin vastaamista lainkaan, koska heidän koiralleen ei löytynyt sopivaa liiviä. Toisaalta mukaan liittyi marras-tammikuussa viisi uutta osallistujaa, jotka vastasivat muiden osallistujien tapaan kaikkiin kolmeen kyselyyn. Kyselykohtainen aineisto koostui seuraavista vastausmääristä:

- K1 n = 197 (Genzo 100, Dogtech 97)
- K2 n = 199 (Genzo 101, Dogtech 98)
- K3 n = 195 (Genzo 98, Dogtech 97)

2.3 Kokeilussa mukana olleet koirarodut ja metsästysmuodot

Koiraroduissa oli edustettuna etenkin keskikokoisia ja suuria metsästyskoirarotuja, joita käytetään tyypillisesti pysäyttävinä ja ajavina metsästyskoirina, ja jotka usein työskentelevät etäällä omistajastaan. Hirvenmetsästykseen käytettäviä isokokoisia, pystykorvaisia koiria oli 80 kpl ja pienempikokoisia pystykorvia 13 kpl. Ajokoirarotuja edustavia koiria oli testauksessa mukana 81 kpl.

Taulukko 1 Testiin osallistuneiden koirien rodut. Kultakin osallistujalta kysyttiin eniten liiviä käyttäneen yksilön rotu.

Rotu	Määrä	Rotu	Määrä
Suomenajokoira	38	Beagle	6
Jämtlanninpystykorva	31	Venäjänajokoira	5
Karjalankarhukoira	23	Viiräiskoira	4
Dreeveri	15	Plottinajokoira	4
Harmaa norjanhervikoira	13	Karkeakarvainen saksanseisoja	4
Karkeakarvainen mäyräkoira	8	Venäläis-eurooppalainenlaika	2
Itäsiperianlaika	8	Posavinanajokoira	2
Suomenpystykorva	7	Lyhytkarvainen saksanseisoja	2
Amerikankettukoira	7	Muut rodut (sis. sekarotuiset)	15
Pohjanpystykorva	6	Kaikki yhteensä	200

Koirien keski-ikä oli 4 vuotta (n= 195), ja kokeiluun osallistui 91 narttua ja 114 urosta. Vastaajista yli puolet (65 % K1) kertoi, että koiralla on aiemmin ollut jonkinlainen liivi käytössä. Osallistujilta kysyttiin joka



kyselyssä metsästysmuotoja, joiden harjoittamisessa ja harjoittelussa liivejä kokeilun aikana käytettiin. Hirvenmetsästystä koiransa kanssa harrasti yli puolet osallistujista (K1 vastaajista 103 / K2 110 / K3 111). Lisäksi yleisiä pyynnin tai harjoittelun kohteita olivat jäniseläimet (67/72/70), pienpedot (52/52/56), muut hirvieläimet (29/28/31) ja metsäkanalinnut (30/29/26). Enimmillään kokeilun aikana jopa 20 koirakkoa osallistui karhunpyyntiin (20/14/13) ja villisian metsästyksen (15/16/20).

2.4 Liivien käyttöaktiivisuus kokeilun aikana

Alkusyksyn lämmin sää viivästytti liivin käyttöönottoa usealla testaajalla. Vastaajista 18 % (K2) ilmoitti, ettei ollut harjoittanut koiraansa tai vienyt sitä metsästämään lämpimien kelien takia. Heistä puolet mainitsi syyksi sen, että liivi oli tuolloin liian kuuma käyttää. Lisäksi 52 % vastaajista kertoi käyttäneensä liiviä vain silloin, kun sää oli riittävän viileä. Vastaajista 24 % ilmoitti pystyneensä käyttämään liiviä koirallaan säännöllisesti myös lämpiminä päivinä.

Lämpimästä alkusyksystä huolimatta liivien käyttö oli aktiivista. Vastaajia pyydettiin kertomaan, miten usein he olivat käyttäneet liiviä kokeilun aikana (arvioituna kokeilun alusta tai edellisen kyselyn jälkeen). Läpi kaikkien kolmen kyselyn noin 75 % vastaajista kertoi käyttäneensä liiviä metsästyksen tai harjoittelun yhteydessä usein tai jopa joka kerta. Keskimäärin kokeiluun osallistuneet koirat käyttivät liiviä 24 päivänä (n=195), ja 15 % vastaajista kertoi käyttäneensä liiviä yli 40 päivänä.

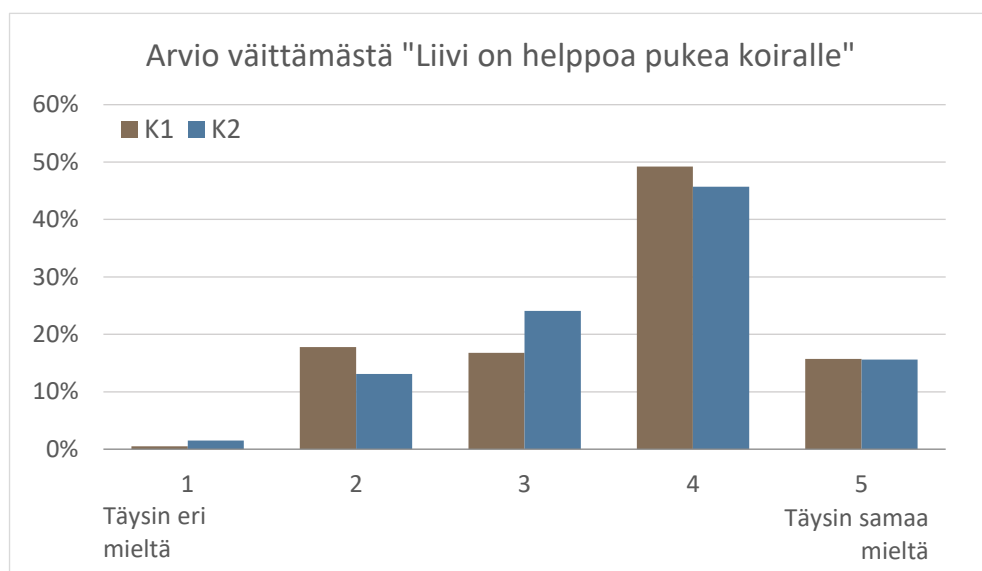


Kuva 2 Suojaliivin käyttöä kartoitettaessa osallistujilta kysyttiin sekä harjoittelu- että metsästyspäivien määrää. Kuva: SusiLIFE-hanke

3 Liivin istuvuus ja materiaali

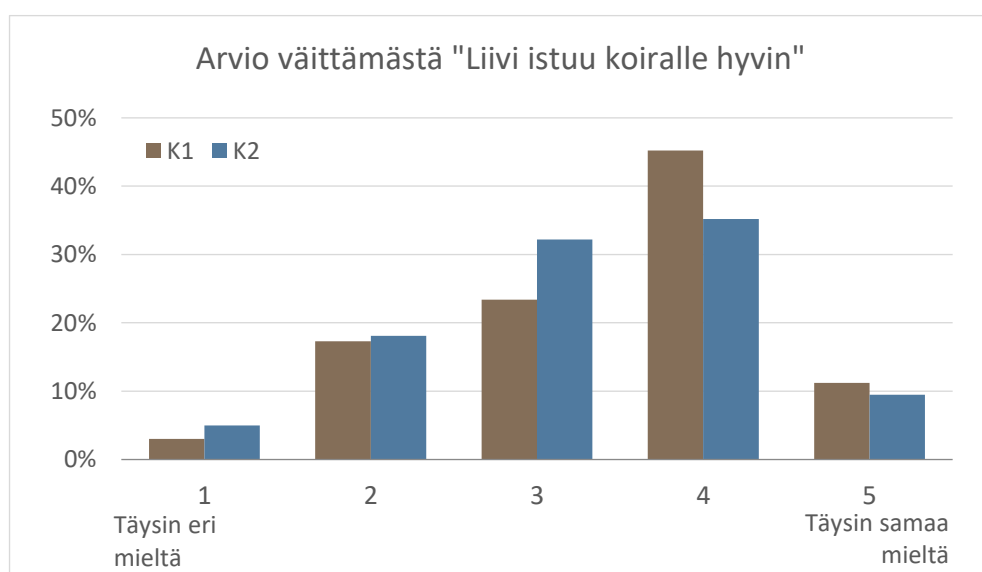
3.1 Liivin puettavuus ja istuvuus

Suurin osa kokeiluun osallistuneista metsästäjistä koki suojaliivin olevan helppo pukea koiralle. Väittämän kanssa melko tai täysin samaa mieltä oli lähes kaksi kolmasosaa vastaajista (K1 65 %, K2 61 %) (Kuva 3). Liivin puettavuutta arvioitiin viisiportaisella Likert-asteikolla (1–5), jota käytettiin läpi kyselyn kartoitettaessa osallistujien näkemyksiä esitettyihin väittämiin.



Kuva 3 Kokeiluun osallistuneiden arvio (K1 ja K2) liivin puettavuuden helppoudesta.

Suurin osa vastaajista oli täysin tai melko samaa mieltä siitä, että liivi istui koiralle hyvin (K1) (Kuva 4). Kokeilun edetessä kyselyssä vastaajien arvio kuitenkin hieman heikentyi (K2). Tuloksia arvioitaessa on huomattava, että vaikka liivin istuvuutta koiralle testattiin liiviä noudettaessa, joillekin jouduttiin vaihtamaan tilattu liivi toiseen kokoon vielä myöhemmin, käytön myötä ilmenneiden haasteiden vuoksi.



Kuva 4 Kokeiluun osallistuneiden arvio (K1 ja K2) liivin istuvuudesta.



Vastanneista alle puolet (45 %) koki tarvetta muokata liiviä. Dogtechin liivistä muokkausta kaipasi vastaajien mukaan erityisesti kaula- ja vatsaosaa sekä hännän alta kulkeva remmi.

Genzon liivissä eniten muokkaustarvetta nähtiin tutkataskussa, jota pidettiin liian pienenä. Lisäksi Genzon liiviin toivottiin kelluttavaa ominaisuutta. Myös kaula-, rinta- ja vatsaosan muotoilua pidettiin kehittämisen tarpeessa, mikä voi liittyä siihen, että Genzon malli ulottuu suojaamaan kaulaa korkeammalta kuin Dogtechin.

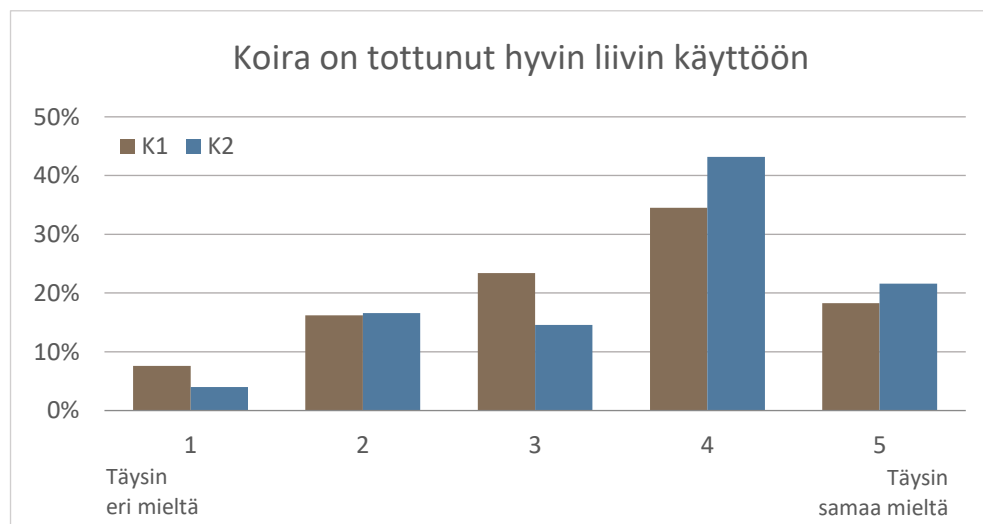


Kuva 5 Genzon (vas.) ja Dogtechin liivit eroavat hieman malliltaan. Osa testaajista pyrki parantamaan liivin istuvuutta muokkaamalla sitä. Kuvassa etujalkojen välistä rintaosaa Genzon liivissä on kavennettu kiristysiteiden avulla. Kuvat: SusiLIFE.

Osallistujilta tiedusteltiin myös kokeilun alussa arviota väittämään ”Olen ensituntumalta tyytyväinen suojaliiviin” (K1). Vastaajista 54,3 % (K1) oli ensikokemusten perusteella tyytyväisiä liiviin, eli vastasivat olevansa melko tai täysin samaa mieltä. Väittämän kanssa melko tai täysin eri mieltä oli 21,4 % kokeiluun osallistuneista.

3.2 Koirien tottuminen liiviin

Suurin osa koirista tottui liivin käyttöön hyvin. Liivimallien välillä ei ollut eroja vastauksissa (Kuva 6). Kyselyn edetessä yhä useampi kokeiluun osallistujista kertoi olevansa jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämästä ”Koira on tottunut hyvin liivin käyttöön” (K1 52,8 % vrt. K2 64,8 %).



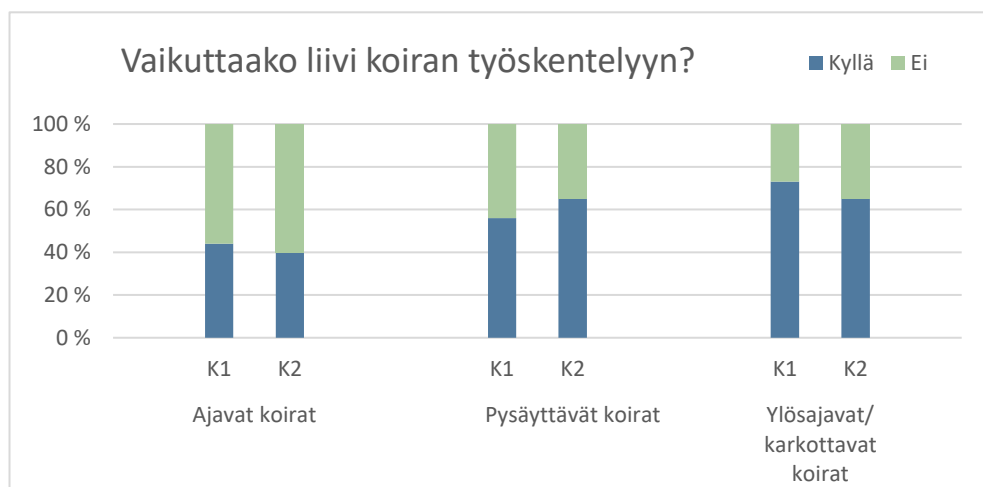
Kuva 6 Kokeiluun osallistuneiden arvio koiran totumisesta liivin käyttöön.



4 Liivin toimivuus metsästysolosuhteissa

4.1 Liivin vaikutus koiran työskentelyyn

Liivin vaikutusta tarkasteltiin koiran työskentelytavan mukaan, siten että vastaukset jaettiin rodun perusteella kolmeen ryhmään: ajavat (94 kpl), pysäyttävät (79 kpl) sekä ylösajavat tai karkottavat koirat (22 kpl). Noin kaksi kolmasosaa kokeiluun osallistuneista pysäyttävien tai ylösajavien koirien omistajista (K1, K2) oli sitä mieltä, että liivi vaikutti heidän koiransa työskentelyyn (Kuva 7). Vain ajavien koirien ryhmässä enemmistö vastaajista arvioi, ettei liivi vaikuttanut koiran työskentelyyn.



Kuva 7 Käyttäjien arvio siitä, vaikuttaako liivi koiran työskentelyyn. Tulokset on esitetty erikseen ajaville, pysäyttävälle ja ylösajaville tai karkottaville koirille (K1 ja K2).

Avointen vastausten perusteella koiran työskentelyyn vaikuttivat eniten liivin istuvuus etenkin etu- ja rintaosan kohdalta, märän liivin paino, piikit ja liivien kuumuus. Moni vastaajista totesi, ettei liivi ollut aivan sopiva tai hyvin istuva heidän koiralleen, mikä vaikutti siihen, miten koira liikkui ja työskenteli. Ensimmäisen ja toisen kyselyn vastaajista vajaa kymmenes (35 testaaajaa) arvioi liivin jäykäksi.

Liivi saattoi myös vähentää koiran nopeutta ja liikkuvuutta. Osa koirista siirtyi mm. käyttämään enemmän teitä. Kommentteja esitettiin erityisesti liittyen pään ja eturuumiin liikeratojen estymiseen, mikä saattoi lisätä lihashuollon tarvetta ja haittasi joillain maavainuisilla koirilla pään alas laskemista.

Noin puolenkymmentä koiran ohjaajaa raportoi hiertymistä tai hankaumista liivin käytön takia. Etenkin etu- ja rintaosa hankasi kainaloita tai etujalkoja. Yhdessä tapauksessa raportoitiin piikkien osuvan koiran etutassuihin, ja yhden koiran korvat osuivat piikkeihin koiran ravistellessa päätään.

Joissain vastauksissa mainittiin, että liivit koettiin niiden kastuessa painaviksi, mikä väsytti koira. Myös piikkien tarttuminen kasvillisuuteen ja lumen kertyminen liivin sisään saattoi haitata koiran työskentelyä. Metsästyskauden alun lämpimät säät rajoittivat liivien käyttöä osalla vastaajista.

Koiran hakutyöskentelyyn liivit vaikuttivat osalla testaaajista negatiivisesti, ja esimerkiksi hakulenkkiä mainittiin lyhentyneen joillain koirilla. Tämä saatettiin kuitenkin kokea positiiviseksi etenkin susialueilla. Osa koki, ettei koira irtoa ohjaajasta, tai työskentelyn aloitus on hitaampaa. Yksittäisissä vastauksissa todettiin, etteivät hirvet jääneet haukulle, tai koira ei saanut hirveä enää uudestaan kiinni.



4.2 Liivinkäytön vaikutus harjoitteluun ja metsästyksen

Kokeiluun osallistuneilta tiedusteltiin, muuttiko suojaliivin käyttö koiran kanssa tapahtunutta harjoittelua ja metsästystä (K3). Osallistujista 37 % ilmoitti, että liivin käyttö muutti koiran kanssa tapahtunutta harjoittelua ja metsästystä. Näistä 28 mainitsi lisääntyneestä turvallisuuden tunteesta. Vastaajista 34 antoi negatiivista palautetta esimerkiksi piikeistä, liikkeiden kankeudesta tai hidastumisesta, lumen kertymisestä liivin sisään tai liivin kuumuudesta lämpimillä keleillä.

Kysyttäessä tarkemmin liivin vaikutuksesta harjoitteluun ja metsästyksen esiin nousi paljon samoja teemoja, kuin muissa kyselyiden osioissa. Näitä olivat lisääntynyt turvallisuuden tunne, liivin vaikutus koiran liikkumiseen ja riistatyöskentelyyn, liivinkäytön rajoitteet lämpötilan ja lumiolosuhteiden suhteen sekä teräspiikeistä koetut hyödyt ja haitat.

4.3 Liivin käyttö vedessä

Kokeiluun osallistuneista vain 28 % (K2) kertoi tehneensä havainnoineensa koiran työskentelyä vedessä liivi yllä. Näistä vastaajista kuusi koki, että suojaliivistä on hyötyä koiran työskennellessä vedessä. Vastaavasti 22 testaajaa piti vaikutusta neutraalina. Heikentävästä vaikutuksesta mainitsi 26 testaajaa. Kaksi testaajaa kuvasi koiran uineen liivi yllään riistatyöskentelyssä jopa aiempaa innokaammin. Avoimissa vastauksissa mainittiin myös, että koiran voi olla vaikeampi nousta vedestä pois märkä ja raskas liivi yllään, etenkin jyrkkää rantapengertä pitkin. Piikit voivat kerätä vesikasveja (havaintoja mm. ahvenvidasta), jotka voivat kertyä myös koiran jalkojen ympärille.

4.4 Liivin käyttö talvi- ja lumiolosuhteissa

Osallistujista 90 % kertoi käyttäneensä suojaliiviä lumisissa olosuhteissa (K3). Heistä yli puolet ilmoitti, ettei suojaliivi vaikuttanut koiran työskentelyyn lumessa. Jatkokysymyksessä lumiseen aikaan liiviä käyttäneitä pyydettiin valitsemaan ne lumiolosuhteita koskevat väittämät, joiden kanssa he olivat samaa mieltä. Esiin erityisesti lumen kertyminen liivin sisään sekä liivin vaikutus koiran liikkumiseen lumessa (ks. taulukko 2).

Taulukko 2 Väitteet, joiden kanssa lumioloissa liiviä käyttäneiden testanneet olivat samaa mieltä. Vastaukset on jaoteltu kahteen ryhmään sen perusteella, kokiko vastaaja lumella olevan vaikutusta koiran työskentelyyn vai ei.

Väite koskien liivin käyttöä lumiolosuhteissa (useampi valinta mahdollinen)	Lumella ei vaikutusta työskentelyyn, n=95	Lumella oli vaikutusta työskentelyyn, n=80
Koiran on vaikeampia liikkua lumessa liivi päällä	6	51
Lumi tarttuu liivin kankaaseen tai piikkeihin	8	24
Lunta kertyy liivin sisään	24	52
Liivin sisälle sulava lumi kylmettää koiraa	9	26
Koiran on vaikeampi kuivatella itseään	19	21
Liivi suojaa koiraa pakkassäällä kylmältä	52	23
Muu, mikä?	20	8





Kuva 8 Liivin sisälle sulavasta lumen kylmettävstä vaikutuksesta mainitsi 35 vastaajaa, joilla oli useimmiten lyhytturkkisia koiria (vas.). Testaajista 32 mainitsi lumen tarttumisesta liiviin (oik.). Kuvat: SusiLIFE.

Lumen kertymisestä erityisesti kainaloihin mainittiin kolmen Genzo-liiviä kokeilleen toimesta, ja lisäksi Dogtech-liivin kokeilija mainitsi kosteuden aiheuttamasta hiertymisestä etujalkojen takaa. Liivin nähtiin suojaavan vatsaa ja nisiä jäisiltä risuilta sekä lumelta (kaksi vastaajaa). Myös lumiolosuhteiden yhteydessä nostettiin esiin, että kosteus ja sulava lumi tekee liiviistä raskaamman. Yksi kokeiluun osallistuneista kertoi käyttäneensä suojaliivin alla lumiliiviä, joka esti lumen kertymisen. Moni vastaaja kommentoi avoimessa palautteessa, että lunta oli niin vähän, ettei sen vaikutusta voinut kunnolla havainnoida. Vastanneista 32 käytti liiviä pelkästään lumettomissa olosuhteissa. Heille ei esitetty lumiolosuhteisiin liittyviä tarkentavia kysymyksiä.

5 Liivin antama suoja sutta ja muita riskitekijöitä vastaan

5.1 Suden kohtaamiset ja arvioitu vahinkoriski metsästysalueella

Kokeilun aikana susisuojaaliivejä käyttäneiden koirien tiedettyjä tai oletettuja kohtaamisia suden kanssa raportoitiin yhteensä viisi. Ainoastaan yhdessä tapauksessa susi oli purrut koiraa. Koiranomistajan näkemyksen mukaan suojaaliivi pelasti koiran ja yhteenotosta koira selvisi lievällä vammalla.

5.2 Liivin käytön vaikutus kokemukseen susivahinkoriskistä

Kokeiluun osallistuneilta kysyttiin, kokivatko he suojaaliivin käytön vähentäneen susivahingon riskiä tai tehneen koiralla metsästämisen mielekkäämmäksi (K2). Vahinkoriskin arvioi pienentyneen tai metsästyksen muuttuneen mielekkäämmäksi 32 % testaajista (melko tai täysin samaa mieltä). Noin 30 % oli melko tai täysin eri mieltä väittämän kanssa. Kaksi viidestä vastasi neutraalisti.

Avoimista vastauksista ilmeni, että useat kokeiluun osallistuneista kokivat, että suojaaliivi helpotti päätöstä päästää koira irti susialueella. Liivin tarjoamaa lisäaikaa mahdollisen suden hyökkäyksen sattuessa pidettiin etuna. Eräs vastaaja totesi, että liiviä käyttämällä tuntee ainakin tehneensä voitavansa koiran suojaamiseksi. Piikilliset liivit koettiin vaikeammaksi kohteeksi sudelle. Osa korosti myös liivin psykologista merkitystä: sen käyttö toi tunteen turvasta ja lisäsi luottamusta koiran irti päästämiseen.

Vastaajat pitivätkin suojaaliiviä hyvänä vaihtoehtona susivahinkoriskin pienentämiseksi (K3). Täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli 57 % vastaajista, ja jokseenkin tai täysin eri mieltä 16 % (Kuva 9).

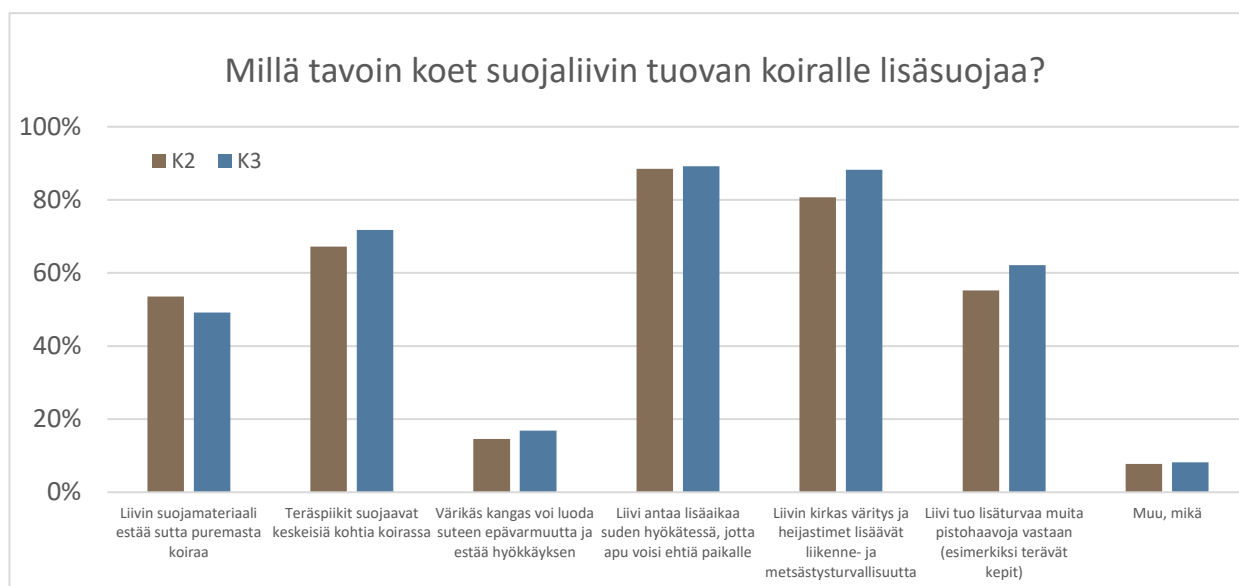


Kuva 9 Kokeiluun osallistuneiden (K3) arvio väittämästä, jonka mukaan suojaaliivi on hyvä vaihtoehto vahinkoriskin pienentämiseksi.

5.3 Kokemukset liivin antamasta suojasta

Koiraliivikokeiluun osallistuneista valtaosa koki liivin tuovan suojaa erilaisissa metsästyksessä ja harjoitteluun liittyvissä tilanteissa (K1 185, K2 192). Näin vastanneille esitettiin jatkokysymyksenä väittämiä eri tavoista, joilla liivit voivat tuoda lisäsuojaa koirille. Useimmin vastaajat kertoivat liivin antavan lisäsuojaa suden hyökätessä, jotta apu ehtisi paikalle (Kuva 10). Toiseksi yleisin vastaus oli kirkkaan värityksen ja heijastinten tuoma liikenne- ja metsästysturvallisuutta lisäävää vaikutus. Teräspiikkien suojausvaikutuksenkin mainitsi yli kaksi kolmasosaa vastaajista.





Kuva 10 Osallistujilta, jotka kokivat liivin antavan suojaa, kysyttiin tarkemmin, millä eri tavoin suojaliivi parantaa metsästyskoiran turvallisuutta.

Avoimen lisäkysymyksen vastauksissa mainittiin liivin suojaavan narttukoiran nisiä sekä matalarakenteisen koiran rintakehää, lämmittävän koiraa kylmässä vedessä ja auttavan koiraa pysymään paremmin veden pinnalla. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin liivin antavan suojaa vieraan koiran, villisian, ilveksen tai hirven kohtaamisessa.

5.4 Kokemukset teräspiikeistä

Suurin osa vastaajista (64 %, K2) ei kokenut teräspiikeistä haittaa liiviä käytettäessä. Haittoja kokeneilta (72 vastaajaa) kysyttiin asiasta tarkemmin esittämällä väittämiä, joista tuli valita vähintään yksi.

Haittoja kokeneista vastaajista 51 mainitsi piikkien vaikeuttavan koiran liikkumista ja 23 kertoi omaisuudelle aiheutuvasta haitasta. Vastaavasti heistä 13 mainitsi piikkien vahingoittaneen ihmistä. Yhdeksän vastaajaa kertoi koiran jääneen kiinni piikeistä, ja neljä vastaajaa raportoi piikkien aiheuttaneen vahinkoa omalle koiralle ja kaksi toisen koiralle.



Yksittäiset vastaavat raportoivat kyselyissä myös piikkien lisäävän koiran liikkumisesta syntyvää ääntä ja hankaloittavan koiran kiinniottoa. Piikkien osuminen vaatteisiin tai toisiin koiriin oli myös huomioitava. Kokeilussa ilmeni yksi tilanne, jossa koira olisi saanut piikeistä haavan tassuunsa. Osa kokeilussa mukana olleista koki ylimääräisenä työvaiheena koiran riisumisen liiveistä ennen autoon ottamista.



*Kuva 11 Dogtechin liivissä selän päälle asetettavat teräspiikit olivat 55 mm pitkiä, Genzon liivissä 40 mm pitkiä.
Kuva: Mari Lyly, SusiLIFE.*

6 Palaute liiveistä ja kehitysehdotukset

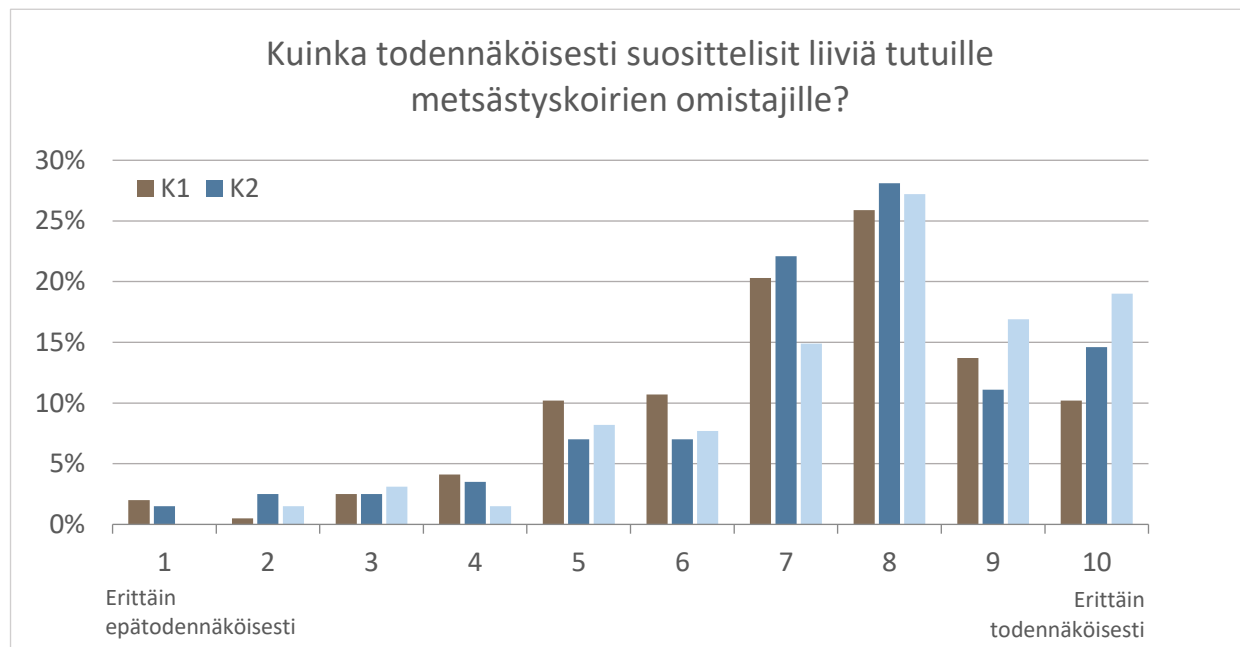
6.1 Kokeilun vaikutus mielikuvaan koirien suojaliiveistä

Kokeiluun osallistuneista 51,3 % kertoi viimeisessä kyselyssä, että suojaliivikokeilun takia heidän mielikuvansa suojaliiveistä muuttui positiivisemmaksi. Vastaajat olivat etukäteen ajatelleet liivin olevan kömpelöitä, materiaailtaan jäykkää ja vaikuttavan koiran liikkeisiin. Vaikka osalla koirakoista oli haasteita liivin istuvuuden ja jäykkyyden kanssa, ennakkoluulot osoittautuivat useiden kohdalla kuitenkin vääräksi. Osa vastaajista myös pelkäsi etukäteen piikkien tarttuvan risukkoon, mutta näin ei monella käynyt. Erityisesti liivin suojausominaisuuksiin, kuten piikkeihin ja liivin hyvään näkyvyyteen, oltiin tyytyväisiä.

Toisaalta joidenkin vastaajien kohdalla liivi hankaloitti koiran liikkumista ja esti etenkin koirien nopeita liikkeitä. Lisäksi liivin kuumuus lämpimillä keleillä ja lumen kertyminen tuli esille avoimissa vastauksissa. Negatiiviseksi mielikuva liiveistä muuttui kuitenkin vain kahdeksalla prosentilla vastaajista.

6.2 Liivien suositeltavuus ja lähipiirin suhtautuminen

Kokeiluun osallistuneita pyydettiin kaikissa kyselyissä arvioimaan numeroskaalalla 1–10 todennäköisyyttä sille, että he suosittelevat liiviä tutuille metsästyskoirien omistajille. Selkeä enemmistö suojaliivikokeiluun osallistuneista suosittelevat liiviä tutuille metsästyskoirien omistajille, ja suositelumuotoisuus kasvoi kokeilun edetessä (Kuva 12). Parhaan mahdollisen arvion (10) antoi ensimmäisessä kyselyssä noin joka kymmenes vastaaja, kun viimeisessä lähes joka viides suosittelevat liiviä erittäin todennäköisesti.



Kuva 12 Kokeiluun osallistuneiden arvio siitä, miten todennäköisesti he suosittelevat suojaliiviä tutuilleen (K1 ja K2). Luvut on ilmoitettu osuuksina koko vastaajajoukosta.

Kyselyssä pyydettiin myös arvioimaan metsästyskavereiden suhtautumista suojaliivikokeiluun (K2). Vastaajista 44 % kertoi, että heidän tuttavansa suhtautuvat liiviin kiinnostuneesti tai innostuneesti. Pääosin neutraalisti suhtautuvia metsästyskavereita oli 39 %:lla ja kielteisesti suhtautuvia 7 %:lla vastaajista. Noin kymmenes vastaajista ei osannut arvioida metsästävän lähipiirinsä näkemyksiä.



6.3 Liivin huoltaminen ja kuluminen

Noin puolet vastaajista (K2) oli sitä mieltä, että suojaliivi on helppo pitää puhtaana (Kuva 13). Reilu puolet kokeiluun osallistuneista pesi liivin kokeilun aikana: suurin osa käsin ja vain seitsemän vastaajista konepesussa. Haastavana suojaliivin huoltamista piti reilut 11 % vastaajista.



Kuva 13 Liivin huoltamiseen liittyviin väittämiin myöntävästi vastanneiden osallistujien osuudet koko vastaajajoukosta.

Osa kokeiluun osallistuneista esitti myös muita havaintoja liivien huoltamisesta. Vastaajien mukaan lika pinttyy kiinni erityisesti keltaiseen pintakankaaseen. Myös kankaiden saumojen rispaantumisesta esitettiin joitakin huomioita, samoin kuin Dogtech-liivin nepparien tai vetoketjujen rikkoutumisesta. Tarrakiinnityksiä pidettiin Genzon liivissä kestävyys kannalta heikoimpana kohtana.

Arviot suojaliivien kestävydestä ja käyttöiästä vaihtelivat yhdestä vuodesta useaan, jopa koiran elinikään asti, riippuen käytön aktiivisuudesta.

6.4 Parannusehdotuksia liivimalleihin

Suojaliivien parannusehdotuksia tiedusteltaessa vastauksia tuli runsaasti (n=154). Niissä korostettiin liivin keveyttä ja notkeutta, joita toivottiin kehitettävän paremmiksi. Erityisesti kaulaosan sopivuudessa nähtiin haasteita. Yksi ehdotus olikin, että kaulaosa muutettaisiin Y-malliseksi, sillä se mahdollistaisi koiralle luonnollisemman liikkeen, maan haistelun ja pään kääntämisen. Kaula- ja rintaosaan myös toivottiin enemmän pehmikettä.

Osa kokeiluun osallistuneista muokkasi liiviä koiralleen sopivaksi, muun muassa kaventamalla liivin kaulaosaa tai lisäämällä liiviin huomiovaloja, mikä lisäsi esimerkiksi liivin näkyvyyttä. Kaiken kaikkiaan kokeilussa mukana olevat liivimallit eivät sopineet kaikille koirille. Liiveihin toivottiinkin enemmän säätövaraa sekä erikseen narttu- ja urosmalleja.

Toive paremmasta suojauksesta osassa vastauksista. Enemmän suojaa toivottiin kaulalle, niskaan ja takajaloille. Osa toivoi lyhempiä piikkejä, toiset taas olisivat halunneet lisää kiinnityspaikkoja piikeille liivin etu- ja takaosassa suojauksen tehostamiseksi. Liivistä myös toivottiin hengittävämpää lisäämällä siihen esimerkiksi reikiä. Lisäksi liiveihin toivottiin yleisesti lisäominaisuuksia kuten vilkkuvaloja tai karkoteainekapseleita.

Myös joitakin liivimallikohtaisia huomioita esitettiin. Takaosan kiinnitystä Dogtech-liivissä toivottiin paremmaksi esimerkiksi jalkaremmillä pelkän nepparin sijaan. Ehdotuksissa mainittiin myös, että lumen

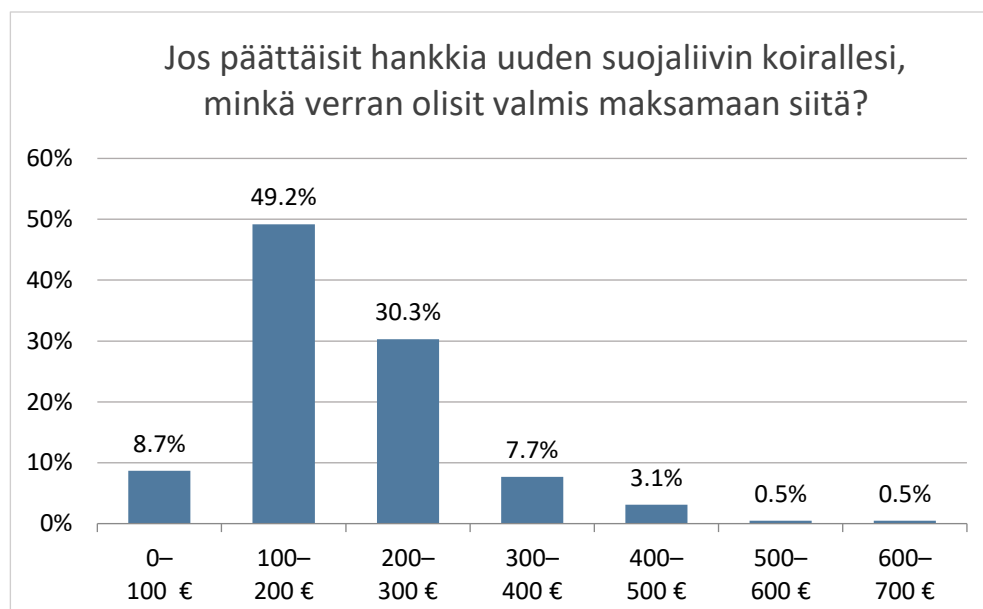


pääsy liivien sisälle voitaisiin estää lisäämällä Genzon liiviin joustoresori etujalkojen läpivientiin. Genzon tutkatasku oli osalle käyttäjistä liian pieni, kun taas Dogtechii kokeilleista jotkut toivoivat vastaavaa ominaisuutta liiviinsä. Lisäksi kaulasuojan toivottiin Dogtechin liivissä olevan kiinteä osa liiviä.

6.5 Liivin lunastaminen ja hankintakustannukset

Kokeiluun täysimääräisesti osallistuneet saivat lunastaa liivin itselleen kokeilun päätteeksi viidesosalla liivin hankintahinnasta. Mahdollisuuden halusi käyttää hyväkseen 86 % osallistujista (K3). Liivin lunastajista puolet käyttivät Dogtech-liiviä ja puolet Genzo-liiviä.

Kolmannessa kyselyssä kysyttiin sopivaa hankintahintaa omakustanteisesti hankittavalle susisuojaliiville. Sopivana hankintahintana noin puolet testaajista piti 100–200 euroa (Kuva 14).



Kuva 14 Vastaajien arviot siitä, paljonko he olisivat valmiita maksamaan koiran suojaliivistä.



7 Johtopäätökset

Susisuojaliivikokeilu koettiin yleisesti ottaen positiivisena asiana. Kokeilusta saatujen kokemusten perusteella piikein ja viiltosuojalla varustetut suojaliivit soveltuvat Suomen olosuhteisiin ja käytössä oleville metsästyskoiraroduille pääosin hyvin. Liivit lisäsivät turvallisuudentunnetta ja suurin osa kokeiluun osallistuneista koki liivin antavan ainakin jossain määrin suojaa suden hyökkäykseltä. Erityisesti teräspiikkien koettiin antavan lisäsuojaa maastossa liikkuvalla metsästyskoiralle.

Kyselypalautteessa nousi selkeästi esiin myös se, mitä haasteita liivin käyttöön voi liittyä. Reilut puolet kaikista vastaajista kokivat liivin vaikuttavan koiran työskentelyyn, kuten liikkumisen helppouteen ja haluun seurata riistaa. Hieman yli puolet vastaajista arvioi, että liiviä oli mahdollista käyttää koiralla vain viileiden keliä aikana. Siten alkusyksyn lämpimät kelit vaikeuttavat liivin säännöllistä käyttöä.

Suomessa käytetään monia erilaisia metsästyskoirarotuja, joiden koko, liikkuminen ja työskentelytavat vaihtelevat. Lisäksi rotujen sisällä on yksilöllistä vaihtelua koirien anatomiasa. Kokeilussa korostui, että liivimallia valitessa on hyvä varmistaa koko ja sopivuus omalle koiralle sovittamalla liiviä huolellisesti. Suojaliivin oikea koko ja hyvä istuvuus ovat keskeisiä tekijöitä sille, että liivistä ei koeta merkittävää haittaa. Kokeilu saikin kiitosta siitä, että osallistujat pääsivät kokeilemaan kallista liiviä myös maasto-oloissa ennen sen ostamista, sillä sopivan liivimallin ja -koon löytäminen omalle koiralle voi olla aikaa vievää ja haastavaa. Jos liivi istuu huonosti, siitä voi olla koiralle merkittävää haittaa.

Tähän raporttiin koottujen käytännön kokemusten sekä suojaliivikokeiluun osallistuneiden koiranomistajien jakamien havaintojen toivotaan helpottavan suojaliivin hankintaa harkitsevan ostopäätöstä. SusiLIFE-hanke toteaa liivit tärkeäksi suojauskeinoksi, joka on jo nykyisellään hyvän apuväline monelle metsästyskoiran omistajalle. Tuotekehittelyn kautta liivit voivat olla toimiva ratkaisu entistä laajemmalle joukolle metsästyskoirien omistajia. Kokeiluun osallistuneet toivoivatkin suojaliivien kehitystyön jatkamista käytettävyyden parantamiseksi, ja kyselyistä saatu palaute on arvokasta kehittämistyön kannalta. SusiLIFE-hanke kiittää lämpimästi kaikkia testaukseen osallistuneita metsästäjiä arvokkaasta yhteistyöstä.

